KWESTORIUS

PO

LIETUWĄ WAŻINEDAMAS

ŻMONIS BEMOKINĄSIS.

KWESTORIUS

PO

LIETUWA WAŽINEDAMAS

ŽMONIS BEMOKINĄSIS.

WILNIUJA.

Spaustuweja A. H. Kirkora.

1860.

745609

LTSR
Knygų Rūmų
Biblioteka

N. 2636.

Imprimatur. Datum Vornis 1859 anno Decembris 6 die.

Episcopus Samogitensis et Eques:

Mathias Wołonczewski.

Pozwolono drukować z obowiązkiem złożenia w komitecie cenzury prawem oznaczonéj liczby ekzemplarzy. Wilno, 18 Stycznia 1860 roku.

Cenzor *Paweł Kukolnik.*

KWESTORIUS.

Nętoli Kauno gyweno wienas gaspadorius nebagotas, ala ir nepawargęs. Pats wisados błajwas o pati, żmona darbinike. Diewas dawe jiems nemaża wajku; keletas buwo jau numirusiu o gywos liko da trys dukteres ir du sunu. Jaunesnis wardu buwo Jonas o wiresnis Petras. Jonas isz mażu dienu dideliaj małonejo mokytiesi; ala tewaj nebudami turtingajs neturejo uż ką pasamdytie jam uokytoją nej kuomi lejstie ji mokslinyczion. Motina Jono ir tewas, abudu mokejo skajtytie, taj suneliuj paaugus nupirko elementoriu ir żiemos wakarajs pradejo mokytie sawo wajkeli. Lengwaj Jonuj ejo moksłas: per żiema

iszmoko skajtytie, o wasaros czese su knygelemis ganydamas bandą pats toliaus mokinosi. Ir tiek jau per wienus metus buwo issimokinęs, jog szwentomis dienomis galejo su sawiszkiajs rażancziu pagiedotie ir ewangeliją perskajtytie. Dżiau gesi tewaj ir wisi gimenes, kad Jonukas sawo mokslą Diewuj ant garbes wartoja, o tewas dażnaj sake in sawo paczią: Ar żinaj ką, motere, musu Jonelis nears nej szieno pjaus.

— Diewo wala— atsakydawo motina— teguł mokinasi, in kunigus pastos.

— Geraj tejp beszneketie—tarydawo tewas— ala in kunigus ejnant, moksło rejkia, o moksło neigisi be skatiko. Tiesą sakant, Joną isz namu iszlejdus, prigules in jo wietą imtie berną. Beweliczian, kad Jonukas liktu namieja. O jajgi sunus musu metęs namus, ponu pastos ne kunigu—taj kas isz to?

— Et! jau tewaj, lautum tejp besznekejęs— kalbedawo motina— Jonas guwus kudikis, kam jam namie wargtie? Jis bus kunigu ir gana! O ant moksło, jaj rejks, ir paskutinius marszkinius parduosiu!

Tejp budawo tewaj Jono sznekucziuoja tarp sawęs.

Jonas sukakęs penkioliktus metus, łabaj prasze sawa tewu, kad jin siustu mieston mokytiesi. Nebuwo ką darytie: motina tejpos norejo. Taj tewelis ir paketino nuweztie sawo suneli in miestą pas kunigą kleboną Atsiswejkino Jonas su sawiszkiajs, o motina perżegnojusi sawo mieliausią wajkeli, inbruko jam iu rankas krepszi, kuriame buwo kepta antis, pailgis duonajtes, suris ir swiesto wogonas (*).

(*) Kurkitur wadinama kuburka, arba abrinas.

Kunigas klebonas pażistamu buwo tewuj Jono ir łabaj dajliaj prijeme tuodu szwecziu. Likęs czia Jonas, ketweris metus ławinosi. Wisokio moksło mokinosi, o łabiajsiaj garbes Diewo ir łotiniszkos kałbos. Skajte iszmintingas knygas: gywenimą ir stebukłus Kristuso Pono, grażius apraszimus swieto ir żemes. Ir isz tu knygu dasiżinojo koki żmonys buwo senoweja, kas ten tikosi priesz użgimimą ir po użgimimo Iszganytojaus; koki buwo gałwocziaj, kas ir kajp pramane wysokius pabukłus ir amatus żmoniemis ant gero. Kłausytie kłause budawo tewaj, brolis ir seseres Jono, kad jis parważewęs ant kaledu ar welyku pasakoja jiemis pasakas apej galybę Diewo, apej senowes wejkałus ir wisokias żmouiu iszmintis. Motina net apsiwerkdawo besidżiauganti dideliu moksłu sawo sunelio, o kiek kartu buwo atważewusi pas kunigą kleboną, wisados

puole jam in kojas, dekawodama jam už mokinimą Jonuko. Nesgi tas kunigelis toks buwo miłaszirdingas, jog dowanaj mokino atweżtus pas jin wajkelius.

Ketweris metus iszbuwęs Jonas pas kunigą, puolęs jam in kojas už grażu moksłą gryżo namo. Czia atsiswejkinęs su sawo giminemis ir padekawojęs tewams už użaugimą, issirenge peszczias ejtie in Wylniu.

Tewas tare Jonuj duodamas trisdeszimti musztiniu ant kelio: Wajkeli mano miełas! gał but' jau negryszi in namus musu, rasi swetima żeme apkas tawo kaułus!... Ir suwirko senelis.

— Teweli mano!— atsake Jonas—kolaj gywas sawo namu neużmirsziu ir nenustosiu melstiesi už sawo gimdytojus.

O motina bucziuodami suneli in wejdą bru-

745609

LTSR Knygų Rūmų Biblioteka

ko jam in rankas krepszeli su walgiu. Jonas nej szmotelio duonos nejeme.

— Kam taj? mamut—sake— argi Kristusas Ponas nemokina mùs: Nesirupikite ką walgisitie; paukszcziaj nej seje nej wało jawus o Tewas dangiszkasis betgi juos majtina. O żmogus argi pas Poną Diewą nedaugiaus wertas už tą paukszteli?... Nerejk man duonos ant kelio, rasiu żmonis, kurie manę pawalgindins. Ir inkiszęs ewangeliczką už anczio, emęs łazdą in ranką, da wieną kartą atsiswejkinęs su sawo gimtine ejo keliu in Wylniu, kalbedamas tokią małdą:

»Szłowinsiu Tawę Diewe, mano karalau: ir garbinsiu Tawo wardą ant amżiu, o ant amżiu amżinuju.

»Kasdien szłowinsiu Tawę: ir garbinsiu Tawo wardą ant amżiu, o ant amżiu amżinuju.

Didelis yra Wieszpatis ir łabąj garbingas, o galybes Jo niera gało.

»Wajku wajkaj garbins Tawo darbus ir galybę apsakines.

»Kalbes apej didybę garbes Tawo szwentybes ir apsakines Tawo stebukłus.

»Ir twirtybę Tawo bajsiu darbu pasakos, ir galybę Tawo apsakines.

»Mines żmonys dideli Tawo gerumą ir szłowins Tawo tejsybę.

»Susimyłus ir miłaszirdingas yra Wieszpatis, kantrus ir dideliaj miłaszirdingas.

»Geras Wieszpatis wisiemus, o miłaszirdyste Jo ant wisu Jo sutwerimu.

»Teguł iszpażinsta Tawę Wieszpati wisi sutwerimaj Tawo, ir teguł Tawę szłowina szwentiejaj Tawo.

»Teguł apskelbe garbę Tawo karalystes ir apsakineja Tawo galybę.

»Idant żinotu żmoniu sunus galybę Tawo ir szłowę didumo Tawo karalystes.

»Karalyste Tawo yra karalawimu wisu amżiu, o wieszpatawimas Tawo wisokioja gimineja iki giminej.

»Tejsingas yra Wieszpatis wisókiuose żodziuose sawo, ir szwentas wisokiuose darbuose sawo.

»Pakelia Wieszpatis wisus nupuołusius ir gełbsta nnwargusius.

»Wisu akys Tawija Wieszpati turi wilti, o Tu duodi ju peną sawu łauku.

»Tu atweri sawa ranką ir pałajmiuimu pripiłdaj wisns, kas tiktaj gywas ant swieto.

„Tejsus yra Wieszpatis wisuose keliuose sawo, ir szwentas wisuose darbuose sawo.

„Wieszpatis arti wisu, kurie Jin szaukia, arti wisi, kurie Jin tejsybeja szaukia.

„Daro walą tu, kurie Jo bijosi, iszkłauso ju małdas ir iszgano juos.

„Sergti Wieszpatis wisus, kurie Jin myli, o wisus griesznikus isznajkina.

„Garbę Wieszpaties teguł apsakineja liežuwis mano, ir teguł wisi żmonys szłowina Jo szwentą wardą per amżius, per amżinus amżius. Amen“.

Tejpo bekalbedamas kelawo musu Jonas. Gražus buwo oras, saulele dienojo, wejalis kada nekad pustere auszidamas gedrą. Paukszteliaj pagiriajs cziulbinejo, piemeneliaj kajmenes ganydami birbinemis birbe arba triubomis triubawo. O ten ant łauko żmoneliaj rugelius wale. Mergeles ir wajkynaj kraudami pedus in wežimą dajnas dajnawo, net łaukaj skambejo. Ir dżiaugte

dżiaugesi Jonas żiuredamas in tą grażu pasauli, o jaj ussimane walgytie, taj użejęs kur in kajmą perskajte ewangeliją ir gawo duonos kasni arba kelis szaukstus wirało. Buwo tada dwylikta nedela po sekminiu, taj Jonas skajte żmoniems tokią ewangeliją.

„Anuo metu tare Jezus mokytyniems sawo: Pałajmintos akys, kurios mato, ką jus regite. Nes sakau jums, jog daug pranaszu ir karalu norėjo regetie, ką jus matote, o neregejo, ir iszgirstie ką jus girdite, o negirdejo. O szitaj nekuris raszte mokytas kelesi gundindamas Ji o tardamas: Mokytojau! ką darydamas apturesiu gywenimą amżiną? O Jisaj tare jam: Zokone kas yra paraszyta? Kajp skajtaj?— Anas atsakydamas tare: Mylesi Wieszpati Diewą tawo isz wisos szirdies tawo, ir isz wisu siłu tawo, ir isz wisos mislies tawo; o artimą tawo kajpo pats

sawę. Tare jam: geraj atsakiaj; taj daryk o gywensi. O anas noredamas pats sawę nutejsintie, tare Jezuj: o kas yra mano artimas? O atsakydamas Jezus tare: Żmogus nekursaj ejo isz Jeruzalimo ing Jeriką, ir inpuolė tarp razbajniku, kurie aną ir nuplesze; o ronas padareu, nuejo pusgywą paliken. Ir atsitiko, jog nekursaj kunigas ejo tuomi kelu; o paregejes aną, praejo. Tejpogi ir Lewita, budamas arti wietos, ir regedamas aną, praejo. O Samiritonas nekursaj kelaudamas, atejo pas aną, ir paregejęs ji, pasigajlejo. O prisiartinęs użryszo ronas jo, użpylęs alywos ir wyno; o użsodinęs ji ant sawo galwijo, nuwede aną in gaspadą, ir turejo rupesti ape ji. O ant rytojaus, iszjeme du grasziu, ir dawe gaspodoriuj ir tare: Turek rupesti ape aną, o ką tikt wirsziaus iszduosi, asz tau sugryżęs atiduosi. Kursaj tau isz tu triju regesi artimu

anam, kursaj inpuole tarp razbajniku? O anas tare: kursaj padare miłaszirdystę ant jo. Ir tare jam Jezus: Ejk ir tu padaryk tejpogi".

O użejęs Jonas kur nakwynen, dajles pasakas pasakojo, net wisi ausis pastaten kłaùse. Nesgi jisaj pasakojo apej Lietuwos senowę. Kaip ten Lietuwiaj kariawo su Wokycziajs Križiokajs, kajp Jagalus, musu didisis kunigajksztis issiżadejęs sawo diewajcziu, prijeme kataliku wierą ir wede sau per pacziu Lanku Karalajtienę Jadwigą. Ir ant jauczio skuros nesuraszytum, ką Jonas kelaudamus pasakojo. Żmonys nuoszirdżiaj ji wajszino uż tas pasakas.

Tejp bekelaudamas musu kelejwis, per Żyżmarius, Jewą ir Rykantus nukako in Wylniu. Czia pirmiausiaj tekinas nubego pasimelstie pas Panelę Szwencziausią Ausztros-Bromo. Karszcziaj ir su aszaromis pasimeldęs, nuejo in

Bernardinu klosztoriu, o pasisakęs kuomi esąs, prasze idant ji prijimtu in kunigus. Wiresnisis to klasztoriaus iszbandęs Jono moksłą ir pažinęs, jog taj wajkynas ne molakis, tuojaus ji prijeme. Ir neužilgio Jonas buwo apwiłktas abitu Bernardinu. Dwejus metus geraj sekesi musi Joneluj. Paklusnus ir patogus igijo pas wisus kunigus mejlę. Mažą ką miegojo: sukalbejęs sawo małdas ir atbuwęs kitus Bažnyczios darbus, be palowos mokinosi ir skajte szwentas knygas. Bet nebagelis isz tokio nuołało besimokinimo, łabaj susirgo. Karsztlige ar kažin kas buwo ji užpuolen. Guledamas ant patało nubłogęs klejojo. Dabojo ligoni wienas brolis, kwestorius to paties klosztoriaus, senas Bernadinas. Tas senukas negaledamas jau po swietą važinetie ir kaledotie po żmones sawo kunigams, sedejo namie liedamas waszko żwakes in bažnyczią ir trindamas

taboką bernardiniszką. Susirgus Jonuj, senelis pats apsijeme ji dabotie. Sededamas prie łowos meldesie Diewop, idant Joneluj duotu swejkatą. Wirino wisokes żoles, kajp iszmanydamas, ir pyle jès ligoniuj in burną: nesgi tas jau gulejo be żado ir buwo prijemęs paskutini patepimą szwentu aliejumi. Dusojo seniukas, nesą nesitikejo, ligonis gywas liksęs. O gajła seniuj buwo tokio jauno ir mokyto wyro. Wienok Diewas susimilejo, po triju nedelu, Jonas pradejo atsigautie, bet da isz łowos nekele. Sededamas ant patało, jau galejo drauge su seniu ir poterius sukalbetu. Ilgu buwo Jonuj guletie be darbo, o senis nepawelijo jam skajtytie knygas, kad weł ji neapimtu koksaj głumas.

— Teweli mano!— tare wieną kartą Jonas— jaj man nepaweliji skajtytie knygas, taj bent papasakok ką ape sawo kelonès. Rasi neteks man

butie wysosia szalysia musu żemeles, taj noris isz tawo papasakojimo pażysiu musu żmonis ir krasztus tos żemes, kuriaj esu gimęs.

— Geraj— atsake senis—papasakosiu kur buwau ir ką regejau ważinedamas kwestawotie po swietą.

Ir tejp senukas pradejo posakotie.

Żinaj, jog Lietuwiaj, senowcja buwo garsi gimine. Kariawo jie su Rutenejs, Wokycziajs ir Totoriajs. Ne wieną kartą musu tewu tewaj jiems iszpere kajli. Ringwaldis, sunus Algimunto, tiesą sakant, pirmutiniu buwo kunigajkszcziu Lietuwos. Ringwaldżiuj numirus, Mendogas, jo sunus apeme' waldżią. Tas kunigajksztis, su sawo karejwiajs iszmusze pułką Totoriu, kurie jau buwo atsiduren ties Lydos miesto, noredami Lietuwius in sawo wergus pawerstie. Mendogas prijeme krikszta szwentą, tape kataliku, bet ti-

ktaj asztuonelis metus pylde tą szwentą wierą, paskuj weł sugryżo in pagoniją ir nuo to łajko lig Jagaluj nelikus kunigajszcziuj, Lietuwiaj buwo pagonimis. Jagalus emęs sau per paczią Lanku karałajtienę Jadwigą, issiżadejęs diewajcziu, sawę ir wisą Lietuwą apkriksztidino ir su Lankajs susiwienijo.

Kiek sykiu—kalbe toliaus senelis—skajcziau musu gimines wejkałus, wisados małonejau apłankytie wisas Lietuwos szalis ir apwejżietie tas wietas kuriose tikosi garsus nusidawimaj. Ir iłgaj nerymau besirupidamas, kajp atliktie tą ussimanimą? Sztaj pakietinau in kunigus isiwilktie ir kwestorin stotie. Kajp paketeta tejp ir padaryta buwo. Iszbuwęs wienus metus nowicijote pas Bernadinus Kretingoja, prisiekęs Ponuj Diewuj ir kunigams tarnautie, likau kwestoriumi ir ważinejau po swietą berankiodamas wisą ge-

rą sawo klosztoriams. Tejp bekelaudamas perwažinejau isziłgaj ir skersaj isztisą Lietuwą: nuo Wilniaus iki Pałangaj, Kłajpedaj ir Karalaucziuj, o nuo Żejmiu ir Żagares iki Sejnu ir Lejpunu. Buwau trijose gubernijose: Wilniaus, Kauno ir Augustawo, ir perważewau gerą da szmotą Prusu żemes, kur Lietuwiaj gywena apej Kłajpedą, Tilżę, Ragnitą, Instruti, Gumbinę, Stałupenus, Szirwintą ir Priekuli. Tokiu budu esu apłankęs septinioliką powietu.

— Kokią septinioliką pawietu? — pakłause Jonas.

— Skajtik—sake senis. Septyni Wilniaus Gubernijos, septyni Kauno Gubernijos — taj kieturiolika, o trys Augustawo Gubernijos—taj isz wiso septiniolika.

— O ar pameni wardus tu pawietu?—klause weł Jonas.

— Kajpgi ne?— Wylniaus Gubernijos powietaj: Traku, Lydos, Aszmenes, Wilejkos, Szwentenu, Disnos ir Wylniaus. Dabartes Kauno Gubernijos pawietaj: Wilkmerges, Aleksandrawo, Panieweżio, Rasejniu, Szauliu, Telszіu ir paties Kauno. O trys powietaj Augustawo Gubernijos: Marijampoles, Kałwarijos ir Sejnu.

— Taj ne wieną matej bażnyczią— atsiliepe Jonas.

— Su wirszum tris szimtus bażnycziu esu apłankęs—atsake senelis.

— O kur gražiausios? pakłause Jonas.

— Žinoma, kad Wylniuja. Ir Kaune yr gražiu bażnycziu, tejppat Kejdaniuose, o ir Sziauliu, Kałwarijos Žemajcziu, Kretingos ir Szydławos tepjaugi dajlos bażnyczios.

— Taj ir ne wiena Lietuw os upę esi matęs?— Kłause weł Jonas.

— Macziau Disną, kuri teka in upę Daugawą arba isz lankiszko wadinant in Dzwiną. Tolaus in wakarus Nemunelis su Musza. Isz tu dwieju kiłsta Liełupe, kuri perbegusi Kurżemius, greta su Daugawa teka in Bałtąsias jurias, netoli Rygos. Paskuj Wenta, kuri prabegusi pro Papiles tiesiok inpuoła in tas paczas jurias, ties Wentos miesto. Ant paties kraszto tu juriu miestaj Liepojas ir Pałanga, kur Birutes kałnas. Tolaus in pietus Nemunas su Szeszupe, Jura, Neriu in kuri teka Wylius, Aszmena ir Žejmiena o ant gało Mirkinys, tekans Nemunon ties miesto Mirkinio, kuri Lankaj ir Rutenej wadina Mereczu. Macziau da ir upę Wisłą budamas Warszawe pas Bernadinus.

— O kągi daugiaus matéj? teweli — kłause Jonas.

Senis užtraukęs tabokos, tejp tolaus kalbejo.

Żinaj, jog Lietuwiaj łabaj prijima sweczius, wajszina kuo beturedami. Tajgi ir manę, kur tiktaj użważewau, wisur dajliaj prijeme ponaj ir prasti żmogeliaj. Dieku Diewuj, wisko pririnkau sawo kunigeliams, gawau pas żmonis pinigu ir szejp wisokios gerybes. Wieną karta ważewau isz Rumsziszkiu in Kauną. Arkleliaj sau isz walos betripczioja o asz kalbejau wakarines małdas: buwo jau pradejen temtie. Sztaj wienu sykiu kas sudejawo. Sustok! sakau in mano ważinetoją. Iszlipęs isz weżimo, szukterejau: Teguł bus pagarbintas Jezus Kristus! Kas czia dejuoja?

— Ant amżiu amżinuju!—atsilepe dejuojantis. Ir pażinau isz to atsiliepimo, jog taj Krikszczionis Lietuwys.

— Ko czia dejuoji?— kłausiu tolaus.

— Aj! tamista, gelbek! gumbas pjauna.

Krepszija turejau bonka su żolemis ir kitus

wisokius żmoniu gebenimus; kuriajs gydżiau ir gebiau ligonius beważinedamas po swietą. Padawęs tam nebageliuj bonką in rankas, liepiau, kad gurkszni atsigertu. Bet gumbas tejp grejtaj nebenustojo skaudejęs.

— Ar żinaj ką?— sakau serganczіamuj—sesk in mano weżimą.

— Aj! tamista, negalu.

— Kodeł? Taj beweliji czia ant dajkto numirtie? Asz asmi kunigas— turi manęs kłausytie.

— Konigas! — szukterejo żmogelis — Diewe tau deku! Betgi be spowiedies nemirsiu!

— Asz tawę spawiedotie negalu, asz nemiszaunas, bet jaj nori seskis in weżimą ir da girkterek kelis szłakus tu żoliu.

Ir suscdę ważewome palengwa tolaus kcki pusadiui. Żmogelis nusto dejawęs ir pradejo man rankas bucziuotie, tarydamas:

— Kunigeli brangiausias, dekawoju už pagelbejimą, bet toliaus draugia man negalima važiuotie.

— Kodeł taj? O ar žinaj, kad už adynos werneapims tawę liga?

— Žmogelis sunkiaj atsiduso.

— Waj isz toło esi? paklausiau.

— Isz anos puses Nemuno, nuo Wiłkawiszkio.

— O koks rejkałas tawę czion atgabeno?

Žmogelis tylejo.

— Nu! taj lipk sau isz wežimo! rikterejau. Galins tu koksaj gałwažudys! Su tokiu nełabu žmogumi nenoriu važiuotie.

Ir nebagelis werkdamas atsiliepe.

— Prisipažinsiu jau, miełas Kunigeli. Esu kantrabandierius, neszioju taworus isz Prusu žydeliams in Wilkmergę ir Wilniu. Szendien dwideszimtis wyru ejo, asz susirgau, jie pajeme ma-

no nasztą ir likau pakeleja, łaukdamas kolaj man gumbas perejs, o paskuj buczia nuejęs in wiena kajmeli łauktie sawo sebru gryztancziu.

— Argi jau tu negauni kitoniszko darbo? Ar negali kur per berną butie, jaj neturi sawo namu?— supykęs sakiau tam wajkynuj.

— Kunigeli brangiausias! turiu sawus namus, tewas ukiniku.

— Kodełgi neasi namie? Ar taj negeda żydams służytie? Rubeżiaus sargaj gali dàr ir už musztie tawę!...

Kunigeli—atsake isztyko żmogelis—namieja prie tewu yra wiresnis brólis su paczia, a asz esu nuo wajsko pabegęs.

— Argi ne geriaus in wajską ejtie, nekajp walkiotiesi po swietą ir uždarbiautie netinkamu budu? Asz żinau kajp elgesi kantrabandieriaj— kartajs ir arkli pawagia ir żmogu użmusza...

Argi taj grażu? Ar Diewas tejp prisake?—emiau rektie.

— Ala kunigeli teweli—atsake berniokas—ir wajske wargu iszkęstie. Musza żmogu łasdomis, rejk swetimos kałbos mokytiesi ir wargą wargtie.

— Ką szneki. Gerą żmogu wisur myli. Jaj łajdokausi, taj żinoma, kad tawęs nej wienas nepasigajles.

Tejp besznekucziuodami priważewome Kauną. Nakwynen sustojau pas Augustijonus. Ant ryto jaus berniokas issispawiedojęs priżadejo man tiesiok gryżtie namo ir daugiaus jau ne nesziotie kantrabandos.

Keliajs metajs paskuj bekelaudamas apej Wiłkawiszki użważewau pas wieną ukiniką. Sztaj ir sutikau tą pati bernioką. Pulte puole man in kojas, o nuwedęs in seklyczią, parode sawo paczią ir namus sawo, kur buwo użkuriu użejęs.

— Kajpgi tau atsitiko?—Klausiu ukiniko.

— Kad žinotum, kunigeli, pargryžęs namo kirtau sau du prisztu desznes. Jiems sugijus nuejau pas wajtą pasisakytie, kad jau nesislepiu ir gali su manimi darytie ką benorins. Wajtas uždejo man geležinius panczius ant ranku ir nuware in wiresnybę. Ten apžiurejo manę, o pažinen, jog netinku in wajską, palejdo. Neužilgio wedžiau sau paczią, su kuria, garbe Diewuj, pałamoj gywenu.

Szia asz weł emiau bartie gaspadoriu, kad sau pirsztus nukirto. Ne wienas sau pažejdus daro, noredamas issiwaduotie nuo wajsko, bet sunkiaj grieszija, nesgi Diewas nepawelija, kad žmogus sau pirsztus, rankas arba kojaś kapotu. Penktame prisakime Diewo pasakyta: Neužmusk. Tas prisakimas netiktaj nepawelija užmusztie kuną ir duszią sawo artimo, ale ir sawę

kolieczytie. O beda tam żmoguj, kuris neużłajko prisakimu Diewo! Už ju perżengimą bus korone szitame ir amżiname gywenime.

Tejp pabajge senelis pasakotie Jonuj. Buwo jau wakaras, seniukas persiżegnojęs ant łabos nakties tokią giesmę pagiedojo:

Diena bajges' naktis krinta,
Giesmę Diewuj giedokime;
Jo dosnumu swietas minta,
Už taj garbę Jam duokime.

Wisus darbus szios dieneles
Prijimk Diewe, musu Pone;
O paguldęs ant łoweles,
Uzkłok sawa mus Małoue.

Dabok Diewe akia sawa
Wisą żmoniu szejminelę,
Ir ją ginkie ranka sawa
Per isztisą naktużelę.

Mums bemegant miegużeli,
Teguł musu duszia junczia;
Besapnuojant sapnużeli
Teguł Diewuj garbę siunczia!

Po taj giesmej abudu gule micgotie.

Ant rytojaus saulej tekant senis atsikele ir Jonas tuojaus pubudo. Sukalbejen rytmetines małdas użgiedojo ir giesmę rytmetinę:

Ausztraj sprogant, saulej tekant,
Paukszcziams, giedant, auksztin lekiant,
Diewop szaukia gywuleliaj,
Ir mażiausi wabaleliaj.
O mes Diewo pawadinti,
Jo Małone iszganinti,
Argi duszioj miegotume,
Ir top Tewop neszauktume?
Wos pramerkęs akis sawo,
Regiu, Diewe, Mejlę Tawo;

Tajgi bałsu Tawimp szauksiu,
Ir prie Tawęs gałwą głausiu.

Gal ne wienas jau numiręs,
Kursaj wakar linksmas gulęs:
O mes swejki atsikelę,
Duokim Diewuj garbużelę!

Tewe, Sunau, Dwase Szwenta,
Diewo Trajce nepaimta,
Supulsim Tawę szłowintie,
Tu mus tejksi pałajmintie.

Jonas bemaża buwo jau swejkas. Kelęs isz łowos palengwu wajksztinejo po sawo kambareli. Senis buwo iszejęs bażniczion, už kokiu dwieju adynu sugryżo neszdamas Jonuj pusryczius— toriełką awiżiniu kruopeliu.

Papusryczіawus Jonuj, seniukas paeme czerpę, kurielu ir tryne taboką.

— Ar żinaj ką— atsiliepe Jonas— żadu liktie

kwesterium, kolaj neissiszwentysiu. Važinedamas po swietą bemokinsiu wargdienelius.

— Isztikro!— szukterejo senis žiuredamas Jonuj in akis.

Be juoko, mano teweli—atsake Jonas.

— Diewe padek! tau suneli. Geri tie musu žmoneliaj, negajłu su jiemis pasipažinus.

Prastirpęs Jonas, iłgaj netrukęs issirenge kelaute po Lietuwą. Važęwo in aplinkinę Kauno noredamas wienu kartu ir sawo tewus apłankytie. Pakeliuj užvažewo in wieną sodžiu, kur usztiko kriksztynas. Liksminosi žmoneliaj susirinken ant bankieto, o moteriszkes susedusios aplinkuj łową pagimdeles, drauge su jaja gere trejonkę. Jonas paswejkinęs wardu Iszganitojaus sakesi kwestoriumi esans. Sena gaspadine ranką jam pabucziawusi nusiwede sweczią in seklyczią ir pasodino tarp sawo mylimuju. Tuojaus atnesze

bonką wiritos arielkos o pripylusi pylną stikleti użgere ant kwestoriaus. Jonas jej tare:

— Deku, mocziute, už gerą szirdi, ala asz negeriu arielkos.

— Kunigeli mieliausias—prasze sene— mano marti pirmutini wajką pagimde—iszgerk meldżiamas už jo swejkatą, idant ji Diewas gražiaj augintu.

— Mocziute, susiprask ką szneki—atsake Jonas. Kas taj mate, kad asz gerdamas arielką praszyczia Diewo, idant duotu swejkatą kudikeliuj! Galiu melstiesi Diewop, idant małonimi sawo pripildytu tą wajkeli, o su arielka nejsau nej kitam ne paszelpsiu.

— Sena gaspadine susigedejusi, akis żemiu nulejdo.

— Nu! taj nors tamista uzkramtykie trnputi.

— Walgytie, walgysiu, kad grejta esi ałkaną papenetie.

Ilgaj netrukus bobute atnesze bludą parszienos ir pailgi pyrago.

Jonas persiżegnojęs garsiaj meldesi staczias: „Pałajmink Diewe mus ir tas dowanas, kuriomis isz sawo dosnybes majtini żmonis. Sutejk Wieszpati, idant walgydami pasidrutintume wejktie darbus Tau patinkamus; idant rajkidami tą szwentą duenelę atmintume Tawo apwajzą. Ir duok Diewe, idant ją atminen nenustotume elgtiesi pagał Tawo prisakimus, Amen".

Sukalbejęs ta maldele sedo Jonas walgytie, O walgydamas tejpo tare in żmonis:

Ką jus darote su tą arielką? Girdote żmonę neseniaj pagimdżiusią wajkelę. Ar żinote kiek swejkatos atimate taj żmonaj?

— Ką iszkadija? kunigeli,— atsiliepe wiena

moteriszke, mes ligonę girdome trejonkia, arba szildyta arielka su swiestu.

— Tą iszkadija, mano żmonele, jog ligonej iszgerus trejonkes, kraujas susijudina, widuriaj ussigauna ir isz to użwis kiłsta gumbas. O tokia moteriszke iszkadija da ir sawo wajkeliuj, nesgi żinoma, jog penas atsiranda isz walgio ir gerio: jaj walgis ir geris bus apgedęs, taj ir penas motinos tejppat apges. Kudikelis emęs kruti, jau isz mażu dienu penisi pagedusiu penu; ir dàr neużgimęs prisipratina gertie arielką: nesgi moteriszke priesz użgimimą kudikio, geria trejonkę, tarydama geraj sau bedaranti.

— Ala, kunigeli mieliausias, tejpo dare musu motinu motinos ir tewu tewaj, ir mes tejp darome—kalbe wiena bobute. Jug yra sakoma: kajp paukszcziaj giedojo, tejp ir paukszteliaj gysta.

— Łabaj taj grażu—sake Jonas—dabotie paproti tewu ir bocziu sawo; girtinas taj dajktas elgtiesi budn senowes, ala jajgi kokeme dalike musu tewu tewaj klysterejo, argi ir wajku wajkams pritinka klaju kelu wajksztinetie?

Tejp besznekucziuodamas kwestorius pawalge, o atsistojęs weł persiżegnojo ir garsu kalbejo: „Garbe Tau, Wiespati, uż tas dowanas, kuriomis sotini mus ałkanus. Diewe duok, idant tas pasotinimas ejtu mumis ant swejkatos; idant padrutinen kuną, neużmirsztume ir duszią sawo sotintie gerajs ussimanimajs ir żadejimajs Tau, Diewe patinkamasiajs. Nedalajsk Wieszpati piktoms misliems aptuptie musu duszelę, teguł szirdyse musu be pabajgos gywena tyktaj wiena Mejle Tawęs, Amen“.

Tuo tarpu parważewo kumaj, o su jajs ir pats gaspadorius. Liksminosi sweteliaj swejky-

dami pakriksztyta kudikeli. Kwestorius ji perżegnojo. Wyraj ir moterys isz didelio dżiaugsmo pradejo arielką gertie, mat da nebuwo tuomet użginta, o gerdami dajniawo:

„Gere Żidkus, gere Mickus,
Mickus dawe Sinkuj,
Gerej tu, geriau asz,
Mes wisi aplinkuj;
O kas neiszgertu,
Tą łazdomis pertu
Braszku, traszku,
Traszku braszku
Tą łazdomis pertu“.

Nuludo Jonas kłausydamas tos dajnos, nustojus dajnuotie, atsiliepe:

— Senoweja, kajp asti pasakojama, żmonys wajkuj użgimus werkte werke, o prie numirelio

linksminosi ir dżiaugte dżiaugesi. Mes szendien kitajp darome: dżiaugemesi użgimusio, o raudojame numirusio. Man regesi, jog geriaus butu gryżtie in tą senowęs budą. Werke żmoneliaj użgimusio, nesa jie żinojo, kad kudikelis gimdamas inżengia in swietą pylną wargo; dżiaugesi żmoneliaj numirusio, nesang tikejo, kad jisaj dangu gausęs, kur nebe yra wargu. Ir asz, sake tolaus Jonas—matydamas kajp jus czia linksminatesi begerdami arielką, turecziau werktie, gajledamassi, to kudikelio, kad użaugęs neliktu girtuokliu.

— Ej kunigeli, kuomigi pasilinksminsime?— atsiszauke nekursaj girtuoklus.

— Argi del pasilinksminimo butinaj rejkia arielkos?—atsake Jonas. Pawasariuj isztikus paukszteliaj gieda, gywuleliaj bliauna, żirgeliaj żwen-

gia—wisas pasaulis dźiaugesi sułaukęs sziłumos; o betgi nej paukształelis, nej jautis ariełką geria...

— Isztikro— kunigas tiesą szneka— wisi suszuko.

— Nu! broleliaj mano, argi jus ne mokat kitoniszkaj giedotie ta dajną—tare Jonas. Ir wiens isz ju wardu Jurgis atsake mokąs ir tejp dajniawo :

„Gere Żidkus, gere Mickus,
Mickus dawe Sinkuj,
Gerej wiens, gere kits,
Ir wisi aplinkuj;
Kas ariełką geria,
Tą łałdomis peria—
Braszku traszku,
Traszku braszku,
Tą łazdomis peria.

„Kajp tikt dirbtie, tau tu sirgtie,
Karczemoj patejkęs.
Rejkia art, tu nej kyszt,
O sznapsuj suswejkęs;
Kas tejp darba dirba,
Tam łazdeles birba—
Dramdi dudi,
Dadi dramdi
Tam łazdeles birba.

„Namie mote, kajp beprote
Aszareles braukia;
O jos pats, dien in dien
Karczemoja maukia.
Kas tejp namus żiuria,
Tą łazdomis duria—
Kiszu baku,
Baku baku,
Tą łazdomis duria.

„Prie karczemos, prie mylimos
Sumuszti arkleliaj,
Szalcziu dreb' badu żweng,
Ałkami żirgeliaj;
Kas tejp arklus mylia,
Tą łazdomis gylia—
Bizu, zuzu,
Zuzu bizu,
Tą łazdomis gylia.

„Pasigeręs, protą beręs
Gryżt su gałwa akła,
Ima płust', namaj dund',
Nelyginant pekła!
Katras welnius szauko,
Tą łazdomis brauko—
Braszku traszku,
Traszku braszzu,
Tą łazdomis brauko.

„Żmogaus gałwa, tur but błajwa,
Nes jam rejkia dirbtie:
Kolaj czia gywi mes,
Rejk dorybę gerbtie;
Kas dnszios negana,
Tą welnias gabena,—
Negajs griebia,
Grebia traukia,
In pekłą gabena!

Żmogeliaj dżiaugesi tos dajnos ir mokinosi, ją dajnuetie.

Buwo jau pawakare, kwestorius ketino toliaus kelautie, bet sweteliaj suszuko:

— Kunigeli! pernakwok su mumis. Tokius iszmintingus apsakineji dajktus— pernakwojęs galesi rytoj su Diewu kelautie.

Ir liko Jonas su tajs sweteliajs.

Saulele lejdosi, grażus oras buwo. Wisi iszejo ant kiemo ir susedo ant prieswirnes.

— Rytoj, jaj Diewas duos sułauktie—atsiliepe wienas senas gaspadorius— turesime grażę dienelę, bus gedra.

— Isz kogi pažinaj?— pakłause Jonas.

— Debesiaj wakarnose raudonoja — taj żenkłas grażaus oro.

— Tiesą kalbi, gaspadoreli,— atsake Jonas— nes ir swieto Iszganitojas tare: „wakarajs sakote: gedra bus, nes dangus raudonoja“.

Kadagi, Kunigeli, Kristusas tejp kalbejo? — pakłause ten wienas żmogelis.

— Wieną kartą neprieteliaj Jezuso priejen prie Jo, gunde Ji, noredami nuog Jo regetie żenkłą isz dangaus. Wieszpatis atsakydamas jiemis tare: „Kad yra wakaras sakote: bus gedra, nes dangus yra raudonas. O rytmetyja: szendien dargana, nes raudonoja dangus ukanas. Dangaus

tada wejdą numanytie mokate, o żenkłu łajko negalite żinote?— Gimine pikta ir swetimoteriaujanti żenkłą jeszko, o żenkłas nebus jej duotas, tiktaj żenkłas Jonosziaus Pranaszo.“ Mat. XVI.

Ir palikęs juos Kristusas nuejo szalin. Taj ir mus nuog sawęs atstums Wleszpatis — tare Jonas— jaj busime taja piktaja gimine, jaj neużłajkysime prisakimu Diewo ir nemylesime sawo artimo. Kristusas dawe żenkłą, kad isz dangaus yra. Kajpo Jonoszius tris dienas buwo nasruose didżiażuwio, ir gywas liko iszmestas ant pamares, tejpo ir Jezusas, tris dienas gulejęs uołoja, kelesi isz numirusiu.

Tejp Jonuj bepasakojant, użtekejo Wakarine ir daugiaus zwajgżdeliu. Ne użilgio pasirode Gryżulio Rataj ir Szienpjuwys. Tuo tarpu pietuose żibterejo.

— Żajbuoja—atsiliepe ten wienas — taj weł żenkłas gedros.

— Taj ne żajbuoja,— kajp tamista szneki— sake senasis gaspadorius— tiktaj rudos krinta. Żajbuoja tada, jaj Perkunas musza ir griaudżia.

— Jus tarete— sake Jonas—Perkuną esanti, kuris welnius muszans bewajkydamas juos in pragarą.

— O kasgi taj yra, jaj ne Perkunas diewajtis?— pakłause żmogeliaj.

— Yra taj toksaj priwalimas wisu dajktu, lig magneso kursaj geleżi sawimp traukia. Gintaras arba stikłas drutaj patrintas miłu ar gełumbia, pritraukia sawimp szapelius, o po wałandaj weł atstume nuo sawęs, Jajgi dikcziaj patrinią gintarą arba sakus sugłausime su patrintu stikłu, taj tarpu ju pasirodys mażas żaj-

belis, ir braszkes. Asz czia turiu—sake Jonas—szukas padarytas isz saku medżio, augamo swetimose ir tolimose szalyse· Tuomis szukomis besiszukuojant girdetie braszkejimą. Ir iszemęs Jonas tas szukas isz kiszianiaus szukawo kiekwienam gałwą—kożnas girdejo braszkejimą.

— Tuo tarpu bumst ir nuszoko ant prieswirnes juoda kate, turedama pelę dantyse.

Motina gaspadoriaus eme głostytie katelę, kad tokia ławi.

— Duok szen ją— sake Jonas. Ir paemęs katę, wadino wisus in swirną. Czia nuejęs in patamsę głoste strenas katej, ir buwo matytie żajbelis. Kożnas tą dare in mate żajbeli ant kates strenu.

Ir wisi stebejosi.

— Ta szwiesa, kurią matete ant kates—pasakojo toliaus Jonas—taj ta pati, kajp żajbas

ar rudos krintanczios; todeł galime ją pramintie żajbine arba raudine. Żajbine pasislepusi randama wisokiuose dajktuose. Ji ir sziłuma, abidwi neregemos, abidwi per wienus dajktus lengwiaus o per kitus wargiaus perejt. Użdegęs bałaną, turedamas ją rankoja nejauti sziłumos, o inkajtinęs wieną gałą ildeginio ir kitame gale pajusi sziłumą. Żajbine yra dwejopa: wiena stikło żajbine, kita saku żajbine. Isz debesiu daugiausiaj liejasi stikło żajbine, o isz żemes lenda saku żajbine. Jodwi susitikusi, wiena kitą sawimp traukia, o isz to kiłsta żajbas, griausmas ir perkunas, arba perkunija.

Żajbas sujudina orą, ir isz to girdetie griausmą.

Jaj żabine begdama isz debesio in żemę usztinka koki dajktą jos neperlejdżiama, taj kiłsta

trenksmas, perkunu wadinamas. Perkunas patajkęs in medi, ejna brazdajs ir płauszajs, nesgi toja wietoja asti dregniausiaj, o żajbine wisu łabiausiaj megsta dregnumą. Użtataj ji patajkiusi żmogu ko pirmiausiaj lenda in jo widurius, kajpo in dregnumą. Żajbine użdega sausą medi arba namus, todeł, kad ji sausumos nemegsta ir per sausą dajktą negali perejtie. Kad żmonys dewetu geležinius rubus, ir awetu geležinius awetuwus, taj ju niekados netrenktu perkunas. Todeł żajbams ir griausmams isztikus, gali widurija łauko atsigultie ant geližines łowos, ir miegotie sau swejkas, o perkunas tawęs nemusz. Bet jaj turesi ant pirszto żiedą, kiszianiuja raktą arba pinigus, taj żajbine tajs dajktas pritraukta, gali tawę użmusztie. Jaj tawę użtiks griausmas keliu beejnanti, ir ims lytie, taj nestok po medžiu ir nejk in pastogę, tiesiok sau kelauk

łauku, o jaj tawę perlys, taj nesibijok perkuno: jis tawęs jau nesilytes. Žajbine megsta dregnumą, taj perejs pro tawo szłapius drabužius.

— O namieja esantiejaj, ką turi darytie isztikus perkunijaj?— prkłause gaspadorius.

Rejkia saugotiesi, kad daug žmoniu in wieną wietą nesusirinktu ir nesedetu prie kakalo arbo prie łango. Gieriausiaj padarysite, jau atsikłaupen ant asłos, sukałbejen poterius, Diewu atsiduosite; nesgi Iszganytojas musu tare: „Argi neperka du žwirbłukn už mažą pinigeli? O nej wienutelis žwirblelis nepuoła ant žemes be jusu Tewo. Wisi jusu gałwos płaukaj yra paskajtyti. Todeł nesibijokite: jus geresni esate už daugeli žwirbleliu“.

— Taj, kunigeli, niera Perkuno diewajczio? pakłause senas gaspadorius.

— Niera diewajczio--atsake Jonas. Senowes

Lietuwiaj garbino Perkuną, tarydami ji sawo głobeju, nesgi jisaj muszęs welnią ir pekłon ji waręs, kad żmoniems pikto nedaryto. Szendien mes esame katalikajs ir tikime tiktaj wienią Diewą esanti trijose asabose.

Pabajgius Jonuj szneketie, gaspadorius prasze sweczius in seklyczia ant wakarienes.

Susedo wisi uż stało, o Jonas weł tą paczią małda sukalbejo priesz wałgi.

Pawalgen, padekawojen Ponuj Diewuj ir gaspadoriuj, paskuj pagiedojen wakarinę giesmę, sugule.

Ant rytojaus Jonas tolaus kelawo. Grażus oras buwo, saulele dienojo.

— Ko tu Jurgi tejp dajrajsi ir dusanji? pakłause Jonas sawo ważinetojaus.

— Wakar girdejau tamistą pasakojanti apej żajbus, szenden żiuredamas in saulę, nepermanau

kajp ji ten ant dangaus łajkosi besisłankiodama.

— Diewo galybe ją użłajko, o żeme, austrine, kitajp wakarine ir daugiaus da żwajgżdżiu sukasi aplinkuj tą saulelę, ant dajkto stowintią.

— Ką?!.. żeme sukasi aplinkuj saulę? Argi taj galimas dajktas?— suszuko Jonas.

— Tejp Juruti, sukasi aplinkuj saulę ir aplinkuj sawę.

— Asz to nesumanau, atsake Juras. Kad żeme suktusi, taj wisi żmonys nuo jos nupildinetu, ir triobos sugriutu.

— O ar matej kajp żmonys brusdami instato stikleti in łanką?

— Macziau, kajp stikleti su wandeniu instato in łanką parisztą szniureliu ir grejtaj suka wajkynaj aplinkuj ranką, o stikletis nenupuoła ir wanduo neissilieja.

— Tajgi mat, tejp ir żemej besisukant, żmonys ir kiti dajktaj nenupuoła.

— Taj żeme in łanką instatyta, o tas łankas wirwe parisztas, ir Diewas sukineja tą łanką su żeme?— pakłause Juras.

— Ne, Juruti mano. Diewas sutwerdamas swietą isztare: teguł stojosi szwiesa, ir stojosi szwiesa; ir parede kad żeme suktusi aplink sawę ir aplinkuj saulę. Ką Diewas kokiam dajktuj insake, tą jisaj be pabajgos daro. Tiktaj żmogus newisados tejp daro, kajp Wieszpatis Sutwertojas jam insake. Daug da yra tokiu dajktu, apej kuriuos nežinome, ką jiems Diewulis inseke.

— Wieriju tau, kunigeli, — atsiliepe Juras. Žinau, kad nemełuoji.

— Żemej bisisukant aplink sawę, turime dieną ir nakti: tada wiena puse żemes asti apszwiesta, o antra tamsumu apwiłkta. Żeme besisuk-

dama aplink saulę, gauna ketris dalis meto: pawasari, wasarą, rudeni ir žiemą, o rejkałauja tris szimtus szeszesdeszimts penkiu dienu tą kielą atbutie.

— O menulis ar stowi ant dajkto, ar tejpjau sukasi?— klause Juras.

— Ir menulis sukasi, ala tiktaj apej žemę, o su jaja greta ir apej saulę. Pats menulis isz sawęs neturi szwiesos, ganna ją nuo saules. Sustok Juraj ważewęs.

Juras sustojo, o Jonas iszlipęs isz wežimo sake.

— Teguł wežimas bus žeme, o asz busiu menuo.

Ir atsistojo už wežimo pecziajs in saulę.

— Žiurek, saule apszwieczia man užpakali, o priszakija szeszelis. Taj ir menulis tajp atsistojęs tarpu saules ir žemes, asti mumis nema-

tomas. Ir tada sakome: paczios tusztimos. Paskuj biszki slenkasi toliaus (ir Jonas pasislinko po kajrej) ir wienas szonas lieka apszwiestas, lygiaj kajp dabar mano deszne, tada turime Jàunati.

Jonas ejo toliaus po kajrej, wis žiuredamas in weżimą.

— Nugis mataj wieną mano szoną apszwiestą. Ir su menulin tejpos dedasi— tada turime prieszpilni, arba pirmąją dali.

Jonas dar toliaus ejo, ir atsistojo prieszaj saulę.

— Dabartes mataj mano priszaki apszwiestą o użpakali tamsu, tejp asti ir su menuliu, o tada jis wadinasi Pilnatis arba Perrajżos.

Jonas żenge toliaus, wis žiuredamas in weżimą.

— Darbar—sake— regi mano kajrę apszwiestą, tejp ir menuo po pilnacziuj kasnakt dilsta,

o tą atmajną wadiname D e l c z i a, arba p a s k u t i n e d a l i a. Ant gało butent menuo sudiłsta o mes weł gryżtame in t u s z t i m a s.— Ar supratajʔ— pakłause Jonas.

— Supratau — atsake Jnras— in łabaj dżiaugesi isz to pamokinimo.

Jonas inlipęs in weżimą toliaus kelawo.

— Ar żinaj ką kunigeliʔ— sake Juras—musu dajnose yra dajniuojama, jog Perkunas kardu perrežęs menesi, už tą, kad jis metęs sawo paczią saulę, pamylejo wakarinę. Ar taj tiesaʔ

— Senowes Lietuwiaj tejpos tikiejo, ala Perkuno dewajczio nebuwo ir niera—ir po wisam.

Tejp besznekucziuodami priważewo żmones, kurie pakeleją rugius pjowe.

— Tegul bus pagarbintas Jezus Kristus! Diewe padekʔ— atsiliepe Jonas.

— Ant amżiu amżinuju—atsake żmogeliaj— Deku kunigeli.

Jonas iszlipęs isz weżimo, prasze gaspadoriaus, kad pawelytu arklius paganytie ant rugienos.

— Gali paganytie, kiek tiktaj nori— atsake gaspadorius.

— Ala ar żinaj ką—tare Jonas—nusiusk ką namo, teguł atnesza dalgi. Mes nenorime dowanaj ganytie czia arklius, o ir iszalken esame, taj rejkia mums duonos ussidirbtie pas tamistą

— Garbe Diewuj — atsake gaspadorius— da rasime namieja kuomi sweteli pawajszintie. Praszome, kunigeli, ważiuosime tiesiok in namus.

— Ne! mano miełas, darbymete, nier kada wajszintiesi, rejk dirbtie.

Tuo tarpu gaspadine su mażu wajkynu atnesze pietus: puodynę żaliabarszcziu, warszkes ausini ir krepszi szutintu bulwiu.

Susedo ant piewos walgytu, greta ir Jonas su sawo ważinetoju. Perżegnojęs walgi, garsiaj sukalbejo maldelę, mumis jau żinomą. Gaspadorius praszytas Jono nusiunte wajkyną atnesztu dalgi. Po pietu wyraj płake dalges, o motyrys ilsejosi. Wajkiukas atnesze dalgi; Juras ją insitajęs greta su szejmyną stojo in knopa. Ir użdajniawo dajnelę:

„Walo mano dalgelis, walo, walo.
Nepapustęs dalgelio, nepjausi szenelio,
Walo mano dalgelis, walo, walo.

Dalgeli trauksiu, wakarelio łauksio.
Walo mano dalgelis, walo, walo.“

Dajliaj dajniawo sutartu bałsu, net padanges skambejo.

Juras kirto rngius, o Jonas paskuj ji griebe

ir pedus rajsziojo. Ir łabaj prakajtawo musu Jonelis, nesgi sawo rubu nebuwo nusiwilkęs.

— Kwestoreli—sake gaspadorius—nedirbk tejp łab aj, prakajtuoji.

— O! żmogeli— atsake Jonas— jog Diewas liepe żmoniems dirbtie; argi jau użmirszaj, ką Wieszpatis tare Adomuj: „Prakajte sawo wejdo walgysi duoną“. Tą pasakęs użgiedojo tokią giesmę:

Sawo rankoms czia wejkeme,
Jawus sejam' ir wokeme;
Bet tu Diewe mus majtini
Nes pasclius pats augini.

Kożnas, Diewe, sutwerimas,
Yra Tawo pagirimas;
Betgi garbe darbininka,
Ko łabiausiaj Tau patinka.

Kursaj wałdaj wisu swietu,
Duodi walgi, gedrą, lietu,
Duok ir mumis dwasę dorą,
Ir ing darbus gerą norą.

Kad prakajtu apsiszilsim',
Ir dirbdami jau apilsim',
Taj tu, Diewe, musu Pone,
Stiprink sawo mus Małone.

Jonas kelis kartus tą giesmelę pergiedojo, o szejmyna iszmokusi, paskuj drauge jau su juomi giedojo. Lengwaj ejo darbas ir żmoneliaj nejuto prakajto.

Keles adynas dirbus, gaspadine atnesze powakarius: paliwoną rngusio pieno su smetoną; pailgi ragajszio, abriną ,swiesto ir ałaus uzboną.

Po pawakariu wel wisi ejo prie darbo ir dajliaj dirbo iki saulelej nusilajdus.

Kolaj pedus in mandelius sustatie ir żwajgżdeles użtekejo. Gryżtan namol wiena żwajgżde nupuole. Wisi persiżegnojo ir sukalbejo Swejka Marija už duszes numirusiuju.

— Taj łabaj grażus paprotis pasimelstie už duszes numirusiuju— sake Jonas— noris mes ir nežinome, ar isztikro koks żmogus yra numiręs sulyg żwajgżdej nupuołus tuojaus po nusilajdimu saules.

Pargryżen namo pawalge gardżiaj wakarienę ir papoterewen sugule darżineja ant szieno.

Pernakwojojęs Jonas ir padekawojęs gaspadoriuj už pawajszimą, toliaus kelawo, ir tiesiok ant pietu użważewo pas kunigą pleboną, kuris buwo jo mokytoju. Plebonas łabaj prijeme sawo mokytini, Jonas pasisznekucziawęs su juomi ik waliaj, ant wakaro parważewo pas sawo tewus.

Koks czia buwo dżiaugsmas ir liksmybe! Motina tewas, brolis ir seserys bneziawo Jonuj in rankas, o jisaj puole in kojas sawo gimdytojams. Ilgaj, ilgaj szneikucziawo tarp sawęs, pasakodami wienas kitam sawo destis.

V. 441578
kv. 7.50
Kaina

745609